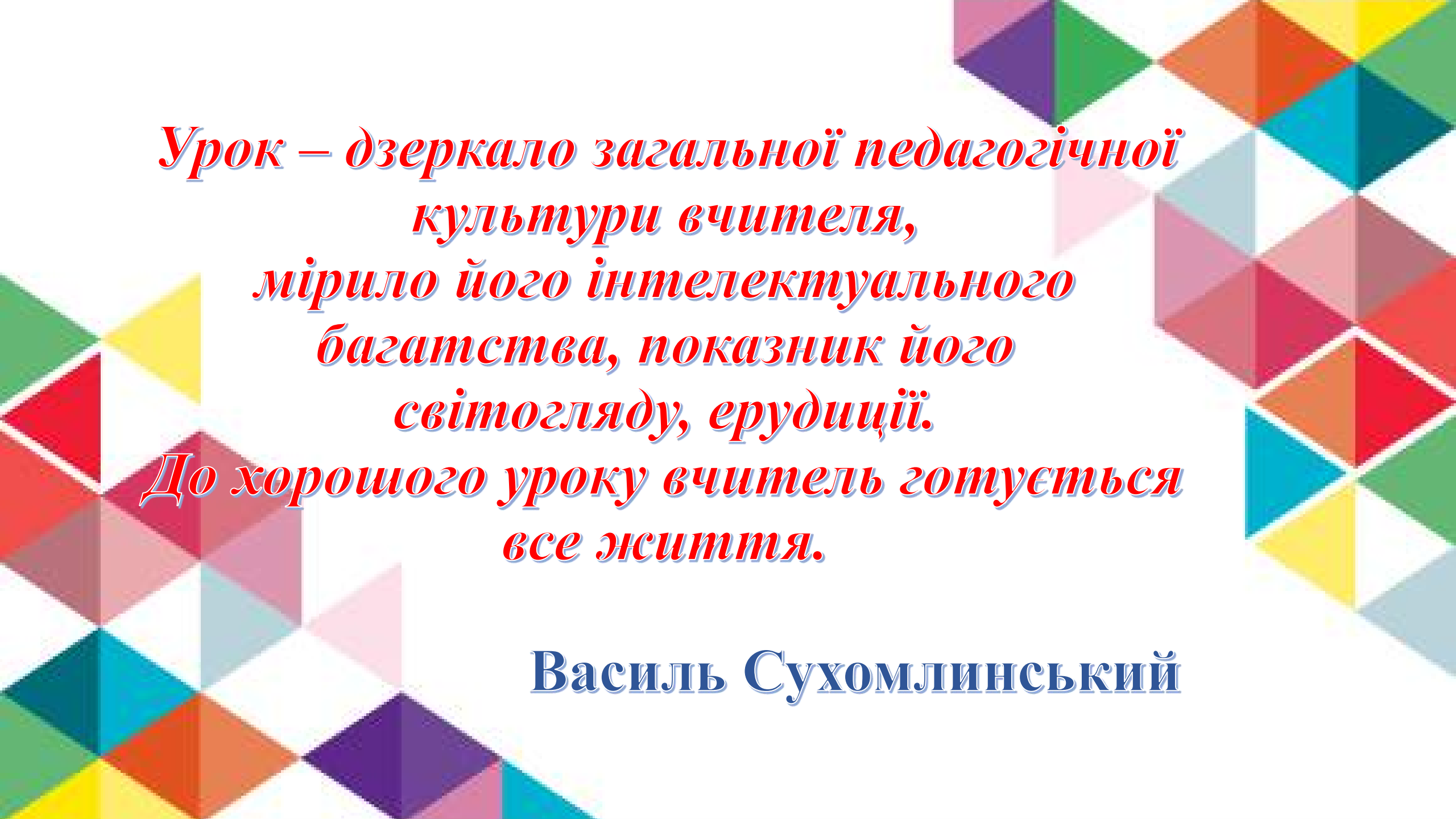

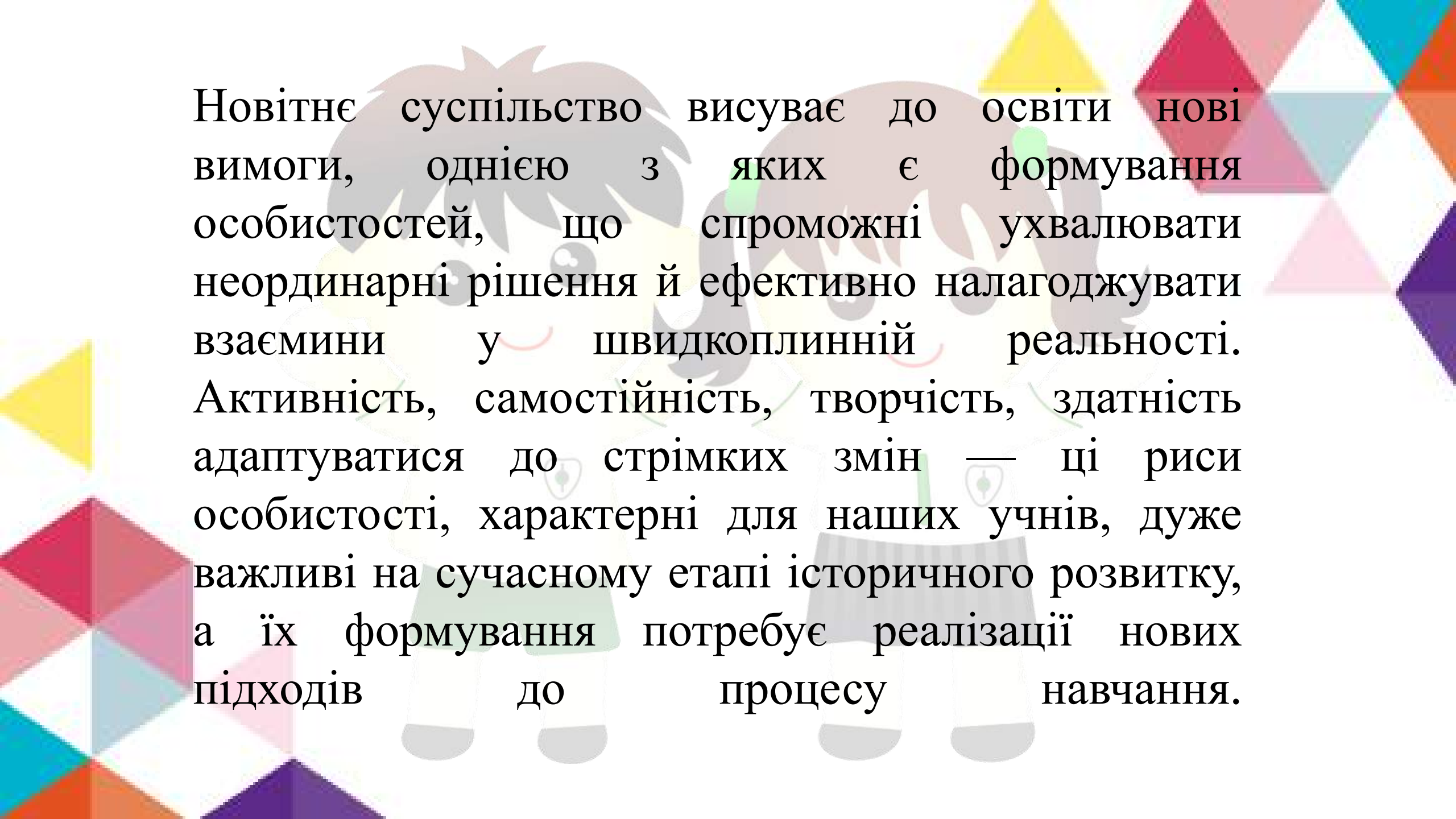
**«Розвиток життєвої
компетентності особистості
та підготовка її до успіху в
умовах сучасної школи»**

A decorative background featuring a repeating pattern of colorful triangles in shades of red, orange, yellow, green, blue, and purple, arranged in a geometric, star-like pattern.

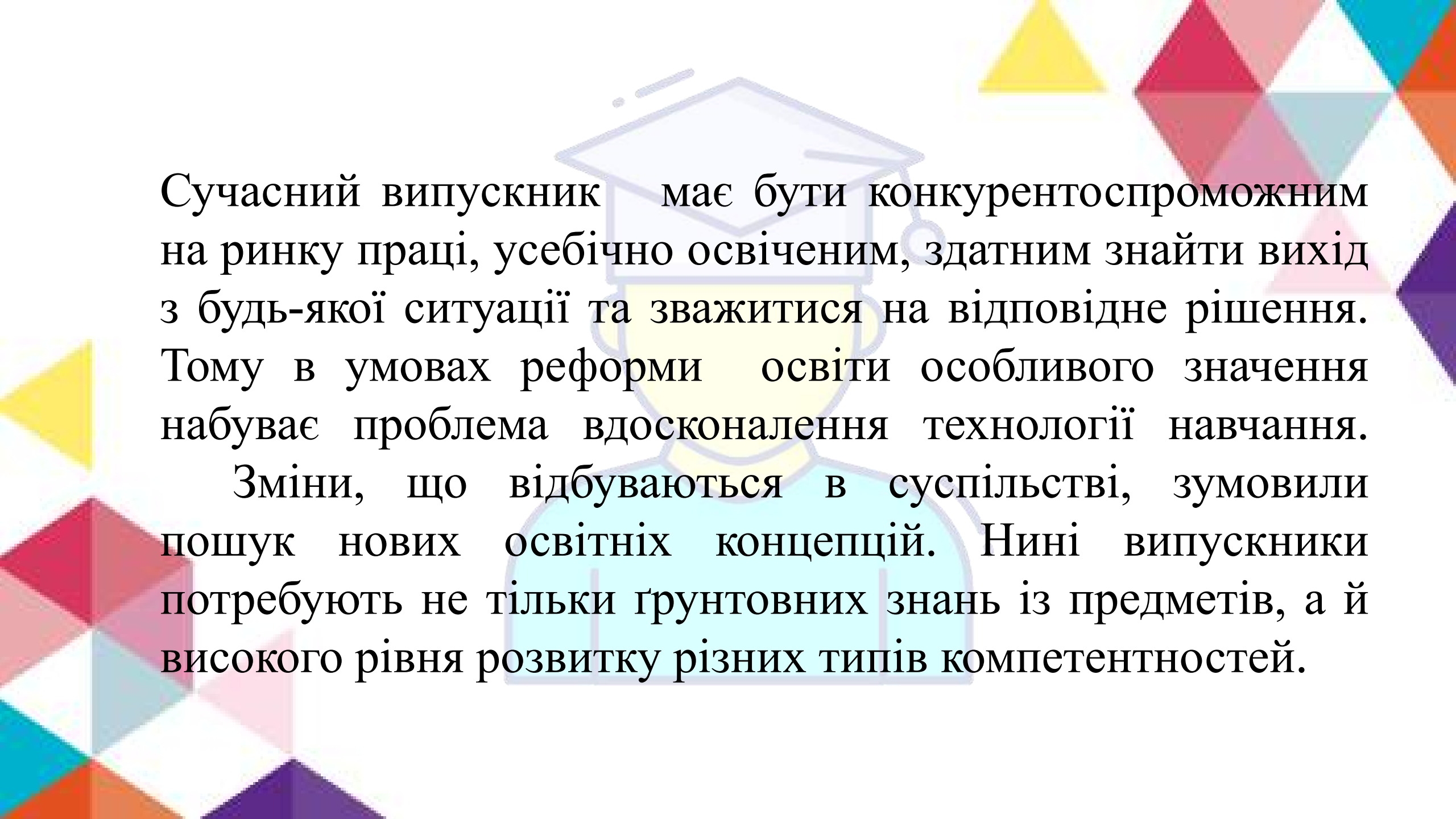
*Урок – дзеркало загальної педагогічної
культури вчителя,
мірило його інтелектуального
багатства, показник його
світогляду, ерудиції.*

*До хорошого уроку вчитель готується
все життя.*

Василь Сухомлинський

Новітнє суспільство висуває до освіти нові вимоги, однією з яких є формування особистостей, що спроможні ухвалювати неординарні рішення й ефективно налагоджувати взаємини у швидкоплинній реальності. Активність, самостійність, творчість, здатність адаптуватися до стрімких змін — ці риси особистості, характерні для наших учнів, дуже важливі на сучасному етапі історичного розвитку, а їх формування потребує реалізації нових підходів до процесу навчання.

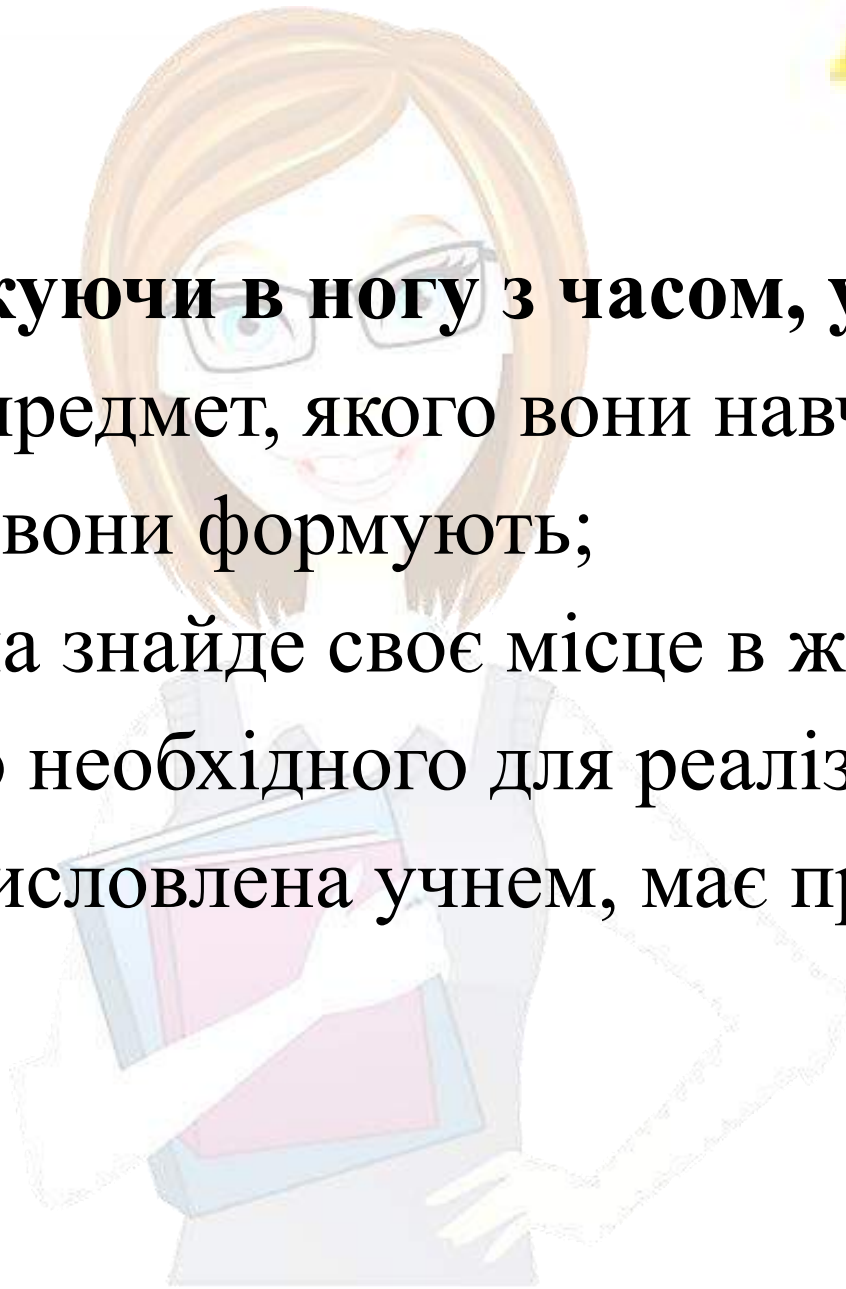
The background features a faint, light blue outline of a graduation cap (mortarboard) centered behind the text. Surrounding this are several colorful triangles in shades of yellow, red, blue, and purple, some of which are partially cut off by the edges of the frame.

Сучасний випускник має бути конкурентоспроможним на ринку праці, усебічно освіченим, здатним знайти вихід з будь-якої ситуації та зважитися на відповідне рішення. Тому в умовах реформи освіти особливого значення набуває проблема вдосконалення технології навчання.

Зміни, що відбуваються в суспільстві, зумовили пошук нових освітніх концепцій. Нині випускники потребують не тільки ґрунтовних знань із предметів, а й високого рівня розвитку різних типів компетентностей.

Вчителі, крокуючи в ногу з часом, усвідомлюють, що:

- головним є не предмет, якого вони навчають, а особистість, яку вони формують;
- будь-яка людина знайде своє місце в житті, якщо навчиться всього необхідного для реалізації своїх планів;
- кожна думка, висловлена учнем, має право на існування й варта уваги.

Основна мета освіти сьогодні —
підготувати компетентну особистість,
здатну правильно обрати свій шлях у
житті, зважаючи на власні можливості;
ставити перед собою завдання
самовдосконалення й саморозвитку, що
стане запорукою успіху в
різних сферах діяльності.

Завданням сучасної школи

є реалізація компетентнісного підходу в освітньому просторі.

У зв'язку з впровадженням компетентнісного підходу для вчителя з'явилися нові вимоги, щодо його реалізації.

Вчитель повинен:

- приймати самостійні рішення;
- мобільно перебудовуватися;
- ставити і вирішувати нові професійні задачі;
- самостійно вивчати і запроваджувати професійні новації;
- працювати в команді.

Пріоритетним завданням педагогів є
формування *життєвої*
компетентності в тих, хто здобуває
освіту.

Перед учителем постає необхідність у формуванні життєвої компетентності особистості, її здатності успішно розв'язувати власні життєві проблеми, брати продуктивну участь у розв'язанні суспільних проблем. Розвиток життєвої компетентності особистості виступає умовою як її успішної, гармонійної життєдіяльності, так і конструктивного перетворення і гармонійного розвитку суспільства.

Поняття **життєвої компетентності** особистості є одним із тих, що засвідчує складне і багатоаспектне явище у системі соціалізації людини, її освіти, навчання та виховання. Життєва компетентність охоплює у собі такі надбання особистості, як знання, вміння, навички, способи діяльності, розвинені можливості сприймання, розуміння та творчого використання матеріальних та духовних цінностей суспільства.

Виділяють декілька основних підходів щодо визначення
сутності життєвої компетентності

***Основні підходи до визначення сутності життєвої
компетентності***

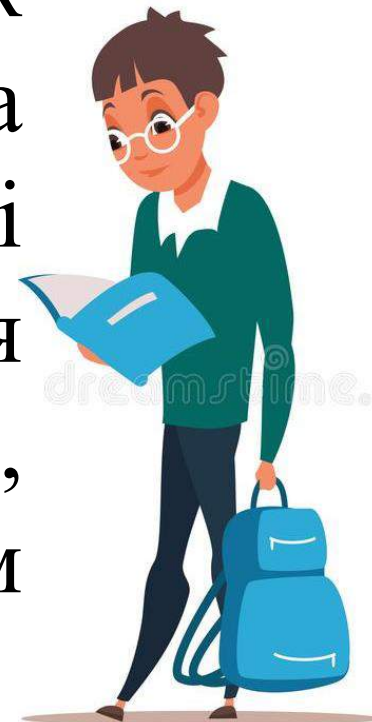
**Соціальний
підхід** визначає
життєву
компетентність
особистості як
умову, необхідну
для дотримання
ними існуючих у
суспільстві норм,
прав та цінностей

**Психологічний
підхід** визначає
життєву
компетентність
людини як
розвинену
здатність до
самореалізації
найважливіших
фізичних,
психічних та
духовних якостей

**Педагогічний
підхід** визначає
життєву
компетентність
особистості як
духовно-
практичний досвід,
який може бути
успішно освоєний
ними у процесі
ранньої соціально

Життєва компетентність - це знання, вміння, життєвий досвід особистості, її життєтворчі здатності, необхідні для розв'язання життєвих завдань і продуктивного здійснення життя як індивідуального життєвого проєкту. Життєва компетентність передбачає свідоме і несвідоме ставлення до виконання особистістю її життєвих і соціальних ролей, вона пов'язана з самовдосконаленням людини.

Можна виділити ряд **функцій життєвої компетентності** особистості, до яких належать такі:

Захисну – розвинена життєва компетентність захищає від життєвих ризиків і невдач (попереджає негативні події, допомагає пережити їх в разі настання), дає змогу адаптуватися до соціального середовища, складної ситуації життя

Життєпізнання і самопізнання – змістом життєвої компетентності є «осмислення свого призначення, своєї долі, життєвих цілей, сенсу життя». До цього необхідно додати, що розвинена життєва компетентність дає особистості змогу «активно формувати уявлення про своє життя, життєдіяльність, особисту життєву перспективу, адекватно сприймати життєві події, застосовувати пізнане».

Життєвого передбачення – розвинена життєва компетентність дає особистості змогу ефективно «застосовувати пізнане у прогнозуванні» свого життя, передбачати альтернативні цілі і засоби власної життєдіяльності, «діяти та приймати життєві рішення з відповідним часово-просторовим випередженням відносно очікуваних, майбутніх життєвих подій».

Життєвого самовизначення – розвинена життєва компетентність забезпечує оптимальні умови самовизначення, визначення особистістю власного життєвого шляху, «життєвих цілей, завдань, конкретних шляхів і засобів їх досягнення».

Самореалізації – життєва компетентність створює «необхідну психологічну умову повноти самореалізації особистості і досягнення нею вершин свого самоздійснення»

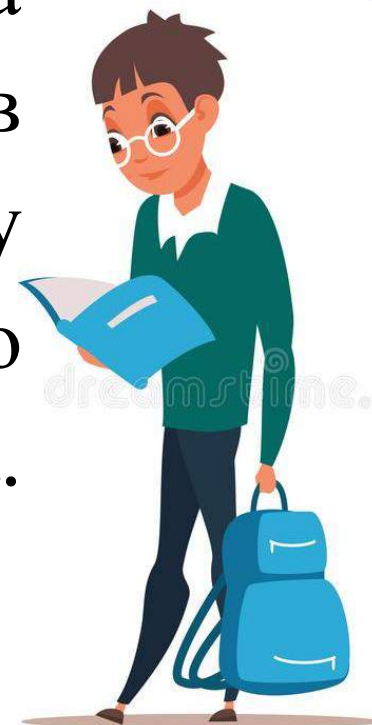
Робота в команді – один із основних принципів життєвої компетентності

Групові форми роботи на уроці є ефективними, адже працюючи в команді, учні вчаться дослухатися до думки інших, у них формуються навички дискутувати, спілкуватися та співпрацювати, а дискусії малими групами стимулюють роботу в команді, розвивають почуття терпимості та поваги до думки інших. Ще однією важливою перевагою групової роботи є безпека невеликої групи, де кожний не надто вразливий на критику чи незгоду думок, і саме завдяки цьому в учнів зростає мотивація.

Важливість командної роботи...

Отже, враховуючи вищенаведене, можна сказати, що компетентнісний підхід є одним із перспективних підходів у покращенні та модифікації змісту освіти. Він полягає в прищепленні та розвитку в школярів набору ключових компетенцій, які забезпечують їхню повноцінну реалізацію як членів суспільства.

ЩО ТАКЕ КОМПЕТЕНТНІСТЬ?

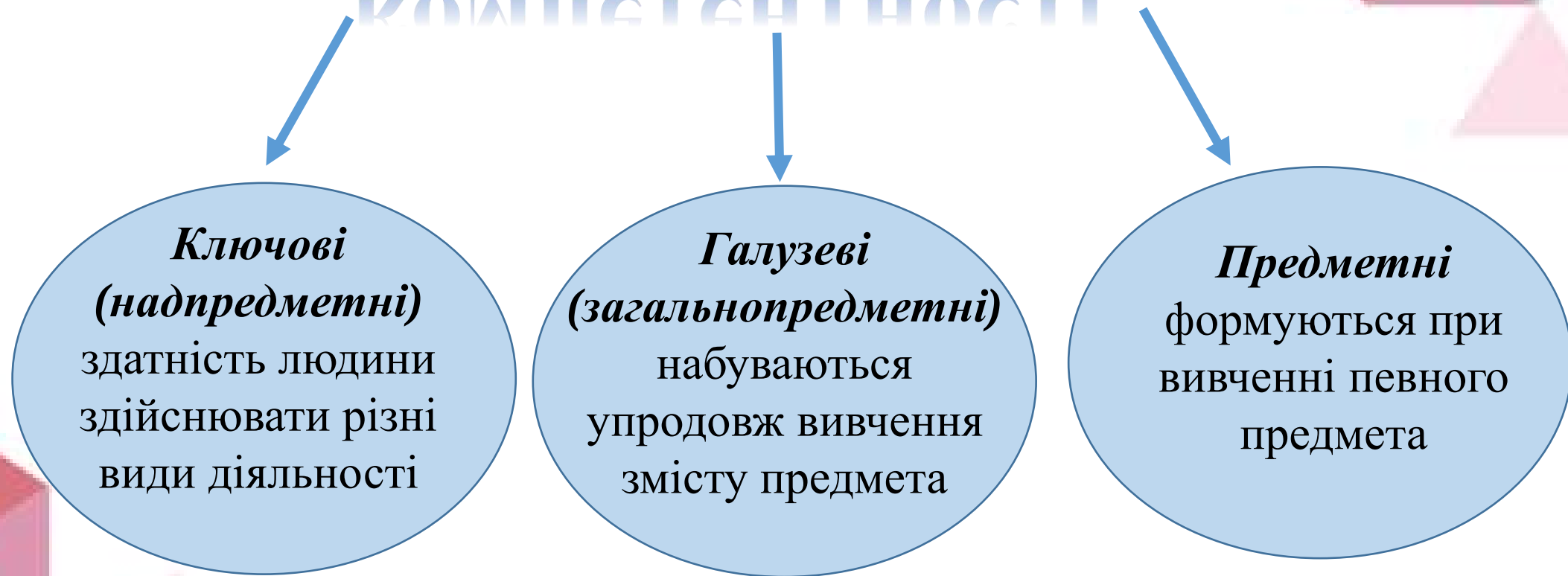
Компетентність — це здатність застосовувати набуті знання, вміння, навички, способи діяльності, власний досвід у нестандартних ситуаціях з метою розв'язання певних життєво важливих проблем.

Шляхи формування компетентностей:

- ▶ через зміст освіти (навчальні програми, Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти, підручники).
- ▶ через методи навчання, які ґрунтуються на організації активної власної діяльності школярів.
- ▶ через форми організації навчальної діяльності (групові, індивідуальні, фронтальні).
- ▶ через засоби навчання, метою яких є спонукати учнів мислити.

Освітні компетентності

***Галузеві компетентності* НУШ** сформовано у вигляді вимог до обов'язкових результатів навчання та компетентностей здобувачів освіти визначено за **9 освітніми галузями:**

1. Мовно-літературна
2. Математична
3. Природнича
4. Технологічна
5. Інформатична
6. Соціальна і здоров'язбережувальна
7. Громадянська та історична
8. Мистецька
9. Фізкультурна

З позицій компетентнісного підходу основним безпосереднім результатом освітньої діяльності стає **формування ключових компетентностей** як здатність учнів самотійно діяти в ситуації невизначеності при вирішенні проблем.

Ключові компетентності:

- Науки, технології, інженерія, математика
- Мовна
- Цифрова
- Громадянська
- Підприємницька
- Культурна обізнаність та самовираження

Ключові компетентності

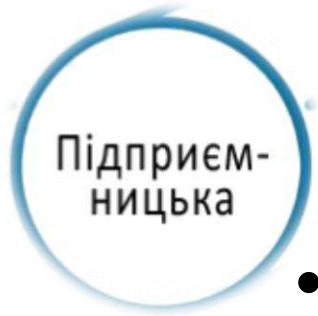

- вміння усно й письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти;
- любов до читання;
- відчуття краси слова;
- усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження;
- готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;
- активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади;
- можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях;
- оволодіння навичками міжкультурного спілкування.

- здатність розрізняти, розуміти, висловлювати, створювати та інтерпретувати поняття, почуття, факти та думки усно та письмово, за допомогою візуальних, звукових та цифрових матеріалів.

- залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості.

- ініціативність;
- готовність брати відповідальність за власні рішення;
- вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей;
- усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці;
- готовність до втілення в життя ініційованих ідей;
- прийняття власних рішень.

- усвідомлення ідей демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, рівних прав і можливостей;
- співпраця з іншими особами для досягнення спільної мети;
- активність у житті класу та школи;
- повага до прав інших осіб;
- уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних із різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України;
- дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя.

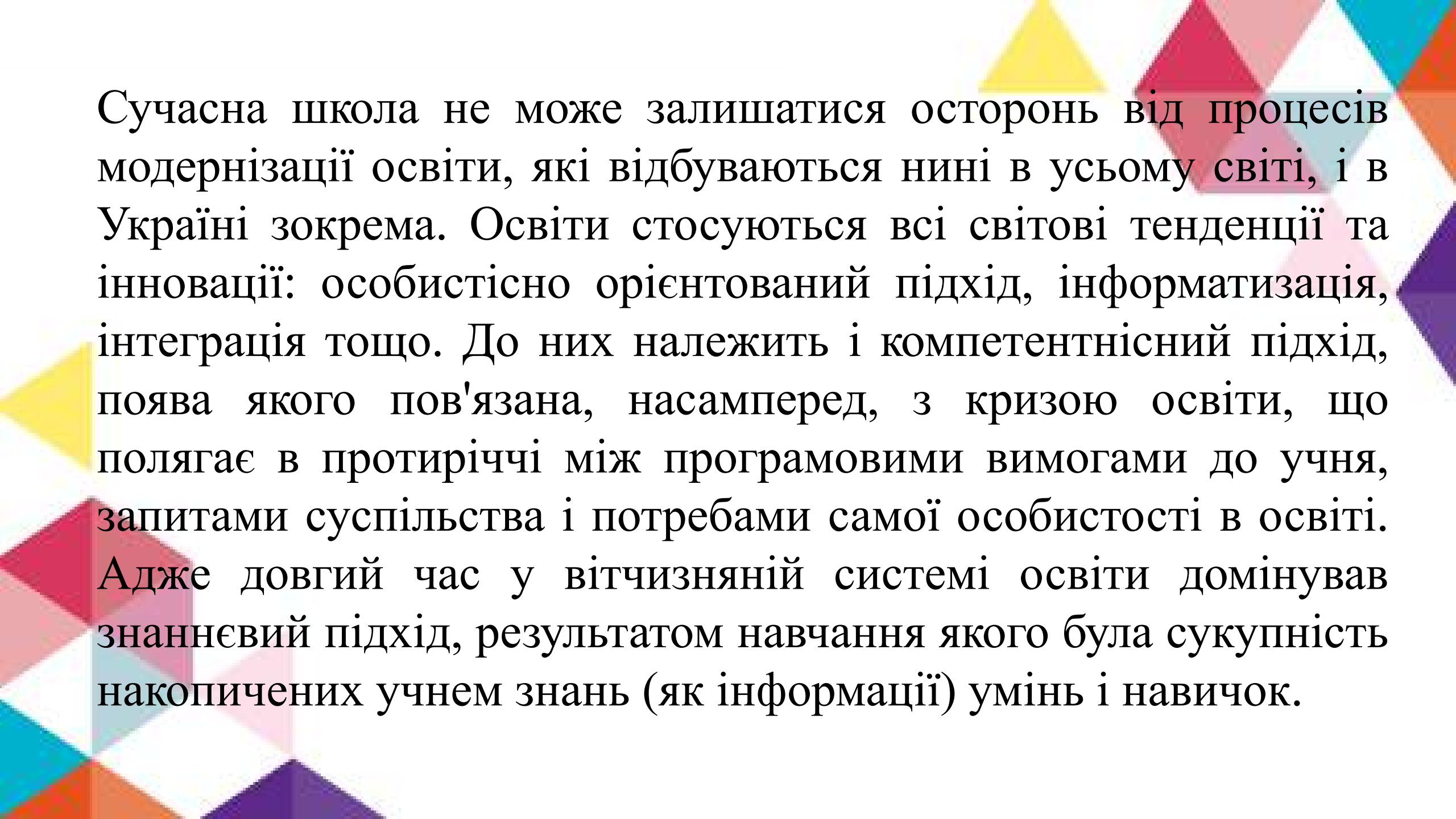
- пов'язана з готовністю робити свідомий вибір, орієнтуватися в проблемах сучасного суспільно-політичного життя;
- оволодіння етикою громадянських стосунків, навичками соціальної активності, функціональної грамотності;
- уміння організувати власну трудову та підприємницьку діяльність;
- оцінювати власні професійні можливості, здатність співвідносити їх із потребами ринку праці.

- здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, володіти і оперувати інформацією;
- вміння добувати, осмислювати, опрацьовувати та використовувати інформацію з різних джерел;
- здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях.

- виявлення простих математичних залежностей у навколишньому світі;
- моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань;
- усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;
- допитливість, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї;
- самотійно чи в групі спостерігати та досліджувати;
- формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів;
- пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження.

Кожна ключова компетентність дає учням "ключ"
для розв'язання широкого кола навчальних і
життєвих завдань.

Сучасна школа не може залишатися осторонь від процесів модернізації освіти, які відбуваються нині в усьому світі, і в Україні зокрема. Освіти стосуються всі світові тенденції та інновації: особистісно орієнтований підхід, інформатизація, інтеграція тощо. До них належить і компетентнісний підхід, поява якого пов'язана, насамперед, з кризою освіти, що полягає в протиріччі між програмовими вимогами до учня, запитами суспільства і потребами самої особистості в освіті. Адже довгий час у вітчизняній системі освіти домінував знаннєвий підхід, результатом навчання якого була сукупність накопичених учнем знань (як інформації) умінь і навичок.

Принципи компетентнісного підходу

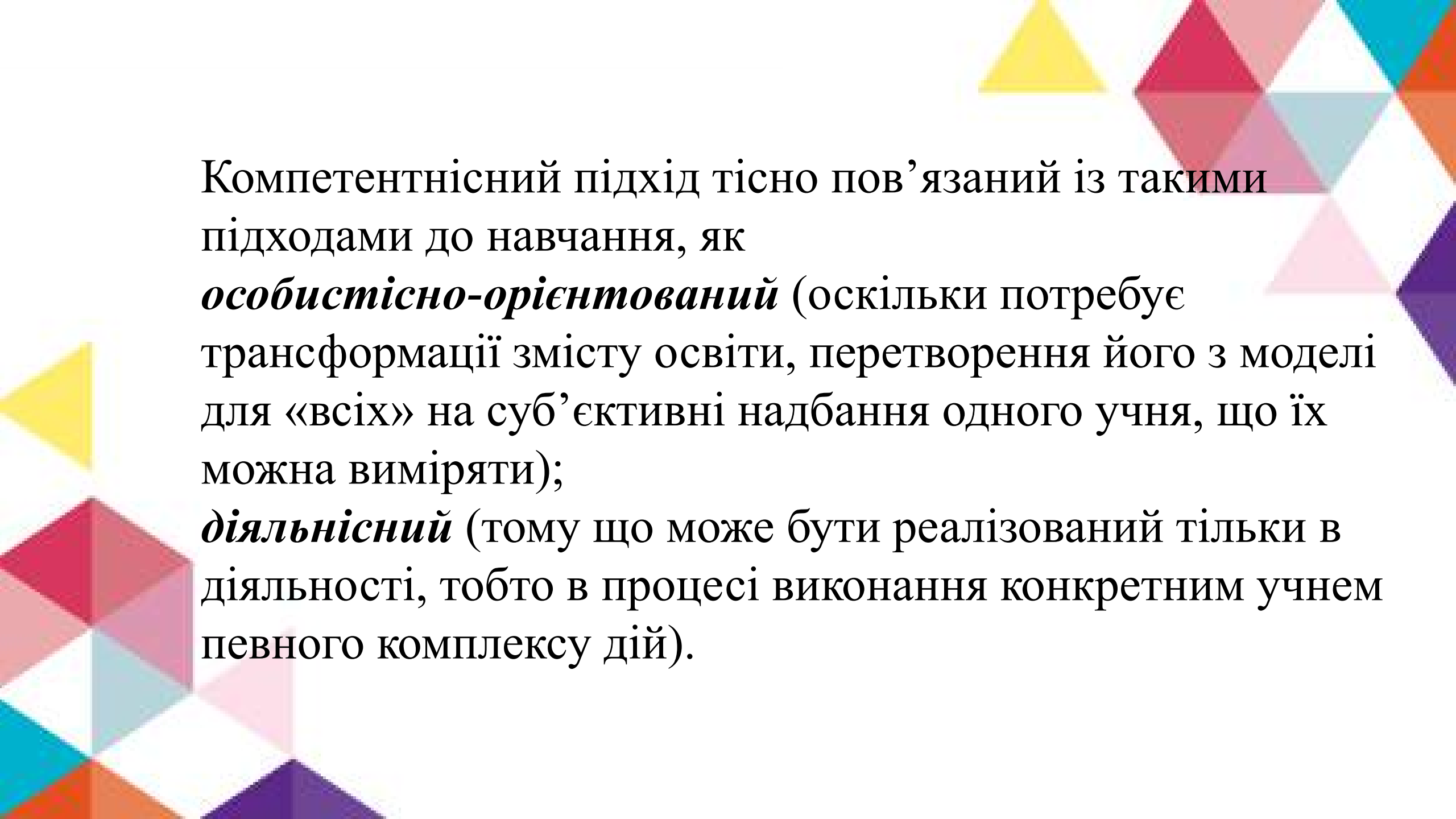
- Весь сенс освіти полягає в тому, щоб розвинути в учнів здатності до самостійного вирішення проблем у різних видах і сферах діяльності, використовуючи соціальний досвід, в який включено і власний досвід учнів.
- Змістом освіти є адаптований дидактично соціальний досвід вирішення світоглядних, пізнавальних, політичних, моральних та інших проблем.

➤ Сенси організації процесу навчання полягає у створенні необхідних умов для формування в учнів досвіду, необхідного для самостійного вирішення комунікативних, пізнавальних, моральних, організаційних та інших проблем, які і складають зміст освіти.

➤ При оцінці освітніх результатів потрібен аналіз рівнів освіченості, які досягнуті учнями на певному етапі навчання.

Компетентнісний підхід тісно пов'язаний із такими підходами до навчання, як ***особистісно-орієнтований*** (оскільки потребує трансформації змісту освіти, перетворення його з моделі для «всіх» на суб'єктивні надбання одного учня, що їх можна виміряти); ***діяльнісний*** (тому що може бути реалізований тільки в діяльності, тобто в процесі виконання конкретним учнем певного комплексу дій).

Сучасний урок, зорієнтований на реалізацію компетентнісного підходу в навчанні, має вирішувати ряд завдань. Це зокрема:

- підвищення рівня мотивації учнів;
- використання суб'єктивного досвіду набутого учнями;
- ефективне та творче застосування набутих знань та досвіду на практиці;
- формування у учнів навичок отримувати, осмислювати та використовувати інформацію з різних джерел;
- здійснення організаційної чіткості та оптимізації кожного уроку;
- підвищення рівня самоосвітньої та творчої активності учнів;
- створення умов для інтенсифікації навчально-виховного процесу;
- наявність контролю, самоконтролю та взаємоконтролю за процесом навчання;
- формування моральних цінностей особистості;
- розвиток соціальних та комунікативних здібностей учнів;
- створення ситуації успіху.

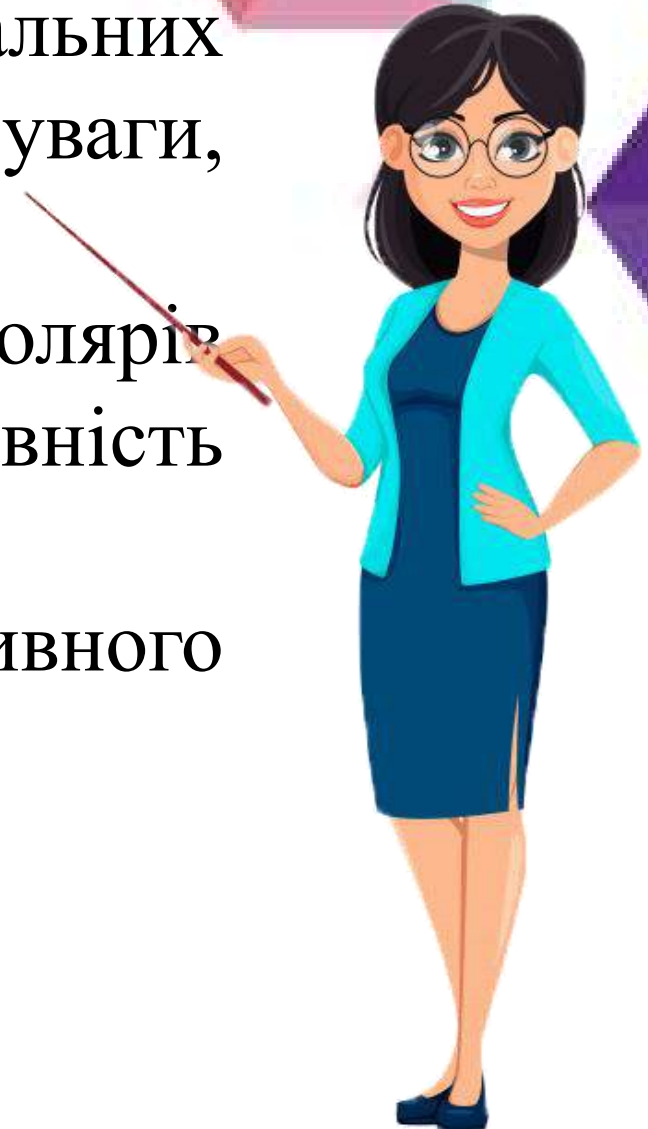
Вимоги до підготовки та організації уроку припускають:

- підготовку та використання демонстраційного і роздавального матеріалу;
- можливість для учнів одержувати частину завдань самостійно під керівництвом педагога;
- використовувати контроль і самоконтроль учнів у процесі виконання навчальних завдань; перевірку і самоперевірку після виконання ними завдання;
- при підготовці виділити складні моменти нової теми, продумати методику їхнього пояснення.

Вимоги до змісту уроку і процесу навчання включають:

- урок повинен сприяти розвитку пізнавальних процесів в учнів (сприйняттю, пам'яті, уваги, мислення, мовлення);
- формувати якості особистості школярів (дисциплінованість, акуратність, ініціативність і т. д.);
- урок повинен сприяти мотиву позитивного відношення учнів до навчання.

Вимоги до техніки проведення уроку припускають:

- певний ритм і темп уроку оптимальний для учнів класу;
- сприятливий психологічний клімат на уроці (взаємна доброзичливість, готовність учителя прийти на допомогу учневі і т. д.);
- взаємне співробітництво вчителя й учнів, педагогічне використання різних видів діяльності учнів, підтримувати інтерес до уроку.

Потрібно відповідально ставитися до своїх обов'язків, але найбільше – вийти на сучасний рівень педагогічного мислення. Реалізація прагнення провести завтрашній урок краще за сьогоднішній розпочинається з його підготовки. Учитель має володіти добре розвиненими навичками моделювання, проектування, конструювання уроку:

Моделювання

Створення умовної моделі уроку:

- чітке визначення місця уроку і в змістовому, і в методичному аспектах у межах навчального курсу, розділу, теми;
- формулювання загальної мети вивчення матеріалу;
- вибір педагогічних методів, прийомів, технологій, використання яких забезпечить досягнення поставленої мети найбільш раціональним шляхом

Проектування

Створення структури педагогічного процесу:

- визначення виховних і розвивальних завдань;
- прогнозування результатів;
- опрацювання змістової частини матеріалу;
- визначення методів, прийомів роботи;
- прогнозування навчальних та загальних компетентностей, які формуються на уроці

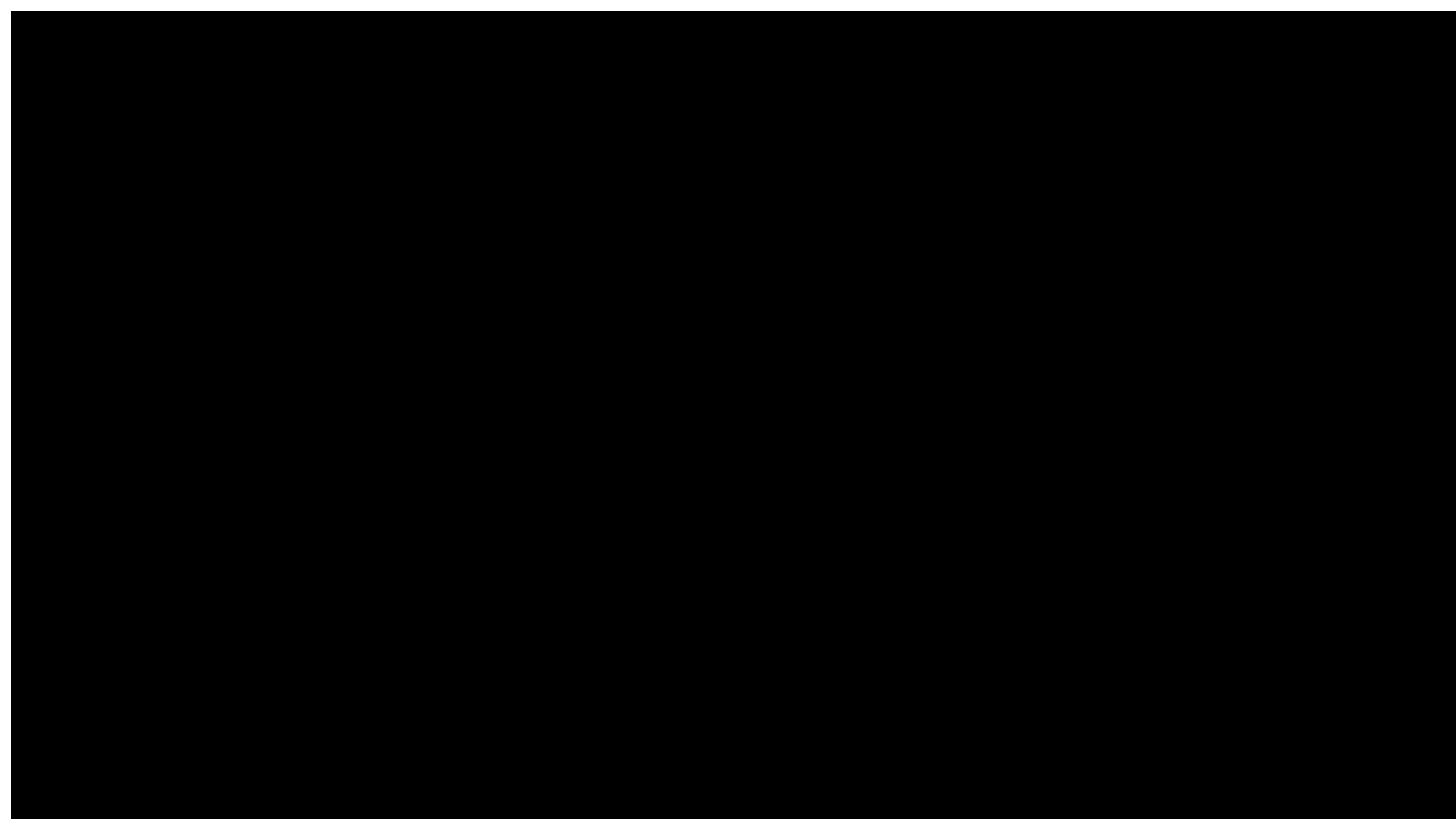
Конструювання

Створення конструктора (конспекту) уроку:

- чітке формулювання мети, завдань, типу, форми проведення уроку;
- конкретизація методів, прийомів;
- запис дій учителя та передбачення дій учнів;
- раціональний розподіл часу;
- виділення структурних елементів навчальної діяльності

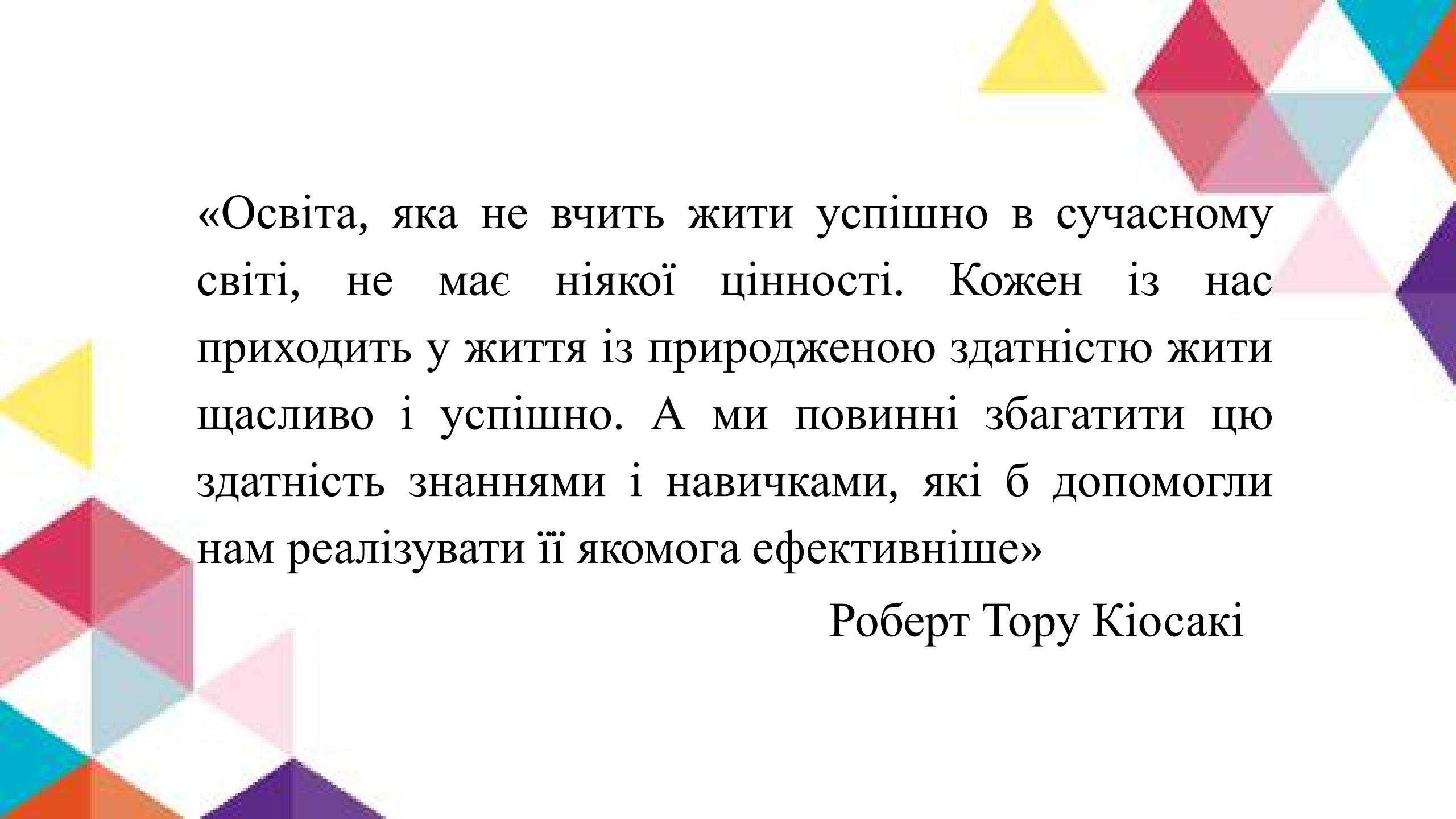
Всебічно розвинена, життєво компетентна особистість

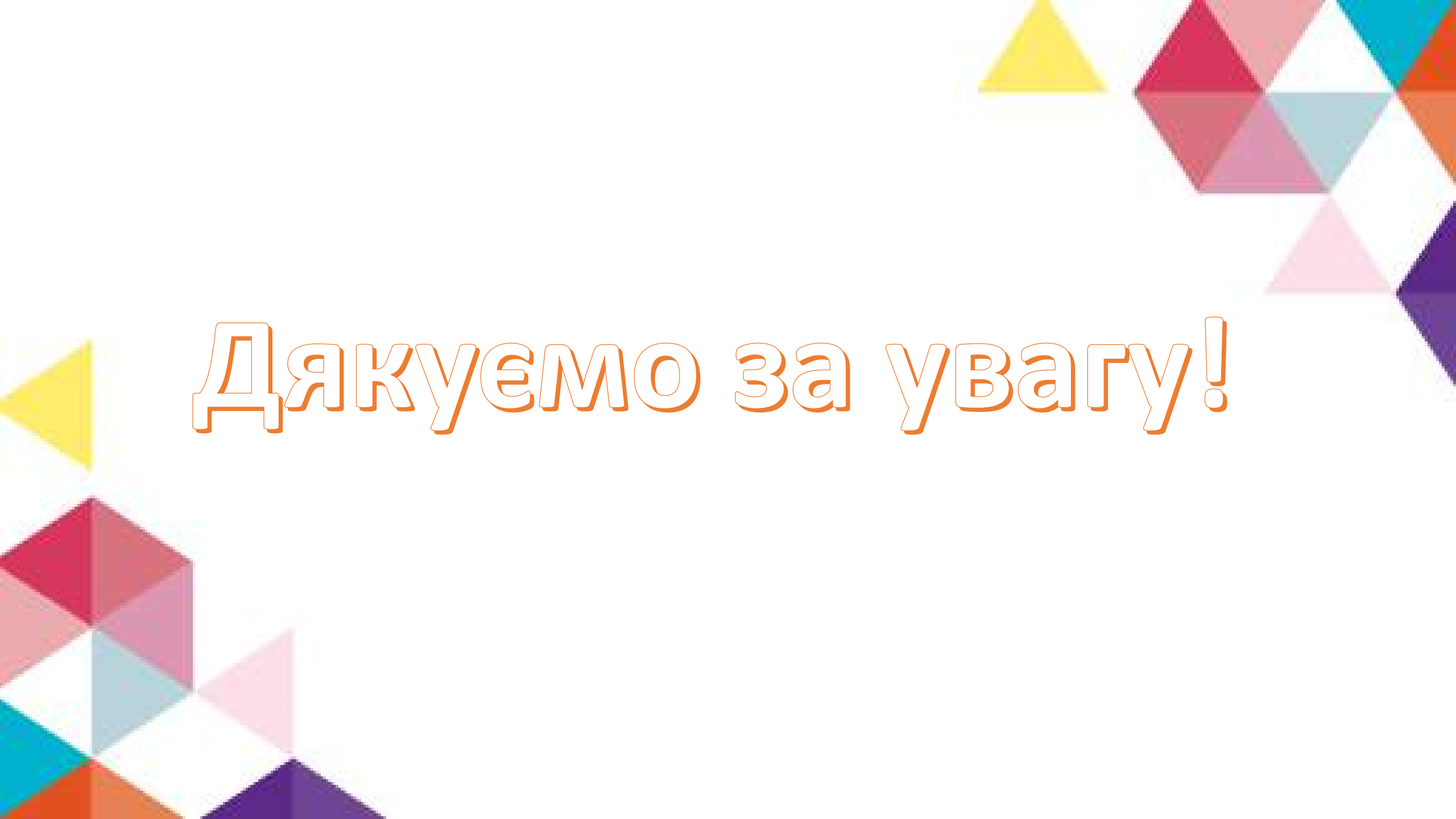
Підсумовуючи вищесказане, можна зробити висновок, що урок — це центр, навколо якого обертаються і до якого повертаються всі думки і дії вчителя. При підготовці до уроку вчитель має пам'ятати, що на кожному уроці потрібні інтерес і захопленість самого вчителя, готовність самому дивувати і дивуватися. «Щоб запалити, треба горіти», Запалює сумлінна і всебічна підготовленість до уроку, емоційна щедрість учителя, його захопленість.

«Освіта, яка не вчить жити успішно в сучасному світі, не має ніякої цінності. Кожен із нас приходить у життя із природженою здатністю жити щасливо і успішно. А ми повинні збагатити цю здатність знаннями і навичками, які б допомогли нам реалізувати її якомога ефективніше»

Роберт Тору Кіосакі

The image features a white background with decorative geometric patterns in the corners. These patterns consist of various colored triangles and hexagons in shades of yellow, red, blue, and purple, arranged in a tessellated fashion. The text "Дякуємо за увагу!" is centered in the middle of the image.

Дякуємо за увагу!